

«ҚЫЗЫЛЖАР ДАРЫНЫ» ДАРЫНДЫ БАЛАЛАР
МЕН ТАЛАНТТЫ ЖАСТАРДЫ АНЫҚТАУ ЖӘНЕ
ҚОЛДАУ ОРТАЛЫҒЫ» КММ

КГУ «ЦЕНТР ПО ВЫЯВЛЕНИЮ И ПОДДЕРЖКЕ
ОДАРЕННЫХ ДЕТЕЙ И ТАЛАНТЛИВОЙ
МОЛОДЕЖИ «ҚЫЗЫЛЖАР ДАРЫНЫ»

Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық ғылыми жобалар конкурстарын үйімдастыру және откізу ЕРЕЖЕСІ

ЖАЛПЫ БІЛМ БЕРУ ПӘНДЕРІ БОЙЫНША ҒЫЛЫМИ ЖОБАЛАРДЫҢ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ БАЙҚАУЛАРЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ТУРАЛЫ.

ҒЫЛЫМИ КОНКУРСТАРДЫҢ МАҚСАТТАРЫ:

- ОҚУШЫЛАРДЫҢ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ЖӘНЕ ОҚУ-ТАНЫМДЫҚ ҚЫЗМЕТИН ҮНТАЛАНДЫРУ;
- ЕҢ ДАРЫНДЫ ЖӘНЕ ТАЛАНТТЫ ЖАС ЗЕРТТЕУШІЛЕРДІ ІРІКТЕУ ЖӘНЕ ҚОЛДАУ;
- ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЗИЯТКЕРЛІК ӘЛЕУЕТІН ҚАЛЫПТАСТАСЫРУҒА ЖӘРДЕМДЕСУ.

ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН ПӘНДЕР БОЙЫНША РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ ЖОБАЛАР КОНКУРСТАРЫН ҰЙЫМДАСТАҮРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ТУРАЛЫ

Ғылыми конкурстардың іріктеу кезеңдері халықаралық ережелер (Intel ISEF) – Ғылыми шолу комитеті (бұдан әрі – ҒШК) талаптарына сәйкес жүргізіледі.

ҒШК – ғылыми жұмыстардың, сертификаттардың, зерттеу жоспарлары мен экспонаттардың ғылыми конкурстардың әрбір кезеңінде ережелерге, заңдарға және ережелерге сәйкестігін бағалауға жауапты білікті тұлғалар тобы.

**ҒЫЛЫМИ БАЙҚАУЛАРДЫҢ БАРЛЫҚ КЕЗЕҢДЕРІНДЕ МАМАНДЫҒА РҮҚСАТ БЕРМЕЙДІ:
ПЛАГИАТ, ФАЛСАФИФАЦИЯ, БҰРЫН БАСҚА БАЙҚАУЛАРДА ҰСЫНЫЛҒАН ЖҰМЫСТАРДЫ
ӨЗІҢІЗ РЕТИНДЕ ПАЙДАЛАНУ НЕМЕСЕ БЕРУ..**

ҒШК ұсынылған жұмыстарды қарастырады, ғылыми конкурстарды ұйымдастыру және өткізу жөніндегі республикалық ұйымдастыру комитеті бекіткен бағалау критерийлері бойынша қорытындылайды, әрбір жобаны қарастырады және қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы – облыстық кезеңдегі, жаратылыстану бойынша қатысушыларды анықтайды. жаратылыстану-математика бағыты – республикалық кезең.

ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРУ ПӘНДЕРІ БОЙЫНША ҒЫЛЫМИ ЖОБАЛАРДЫҢ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ БАЙҚАУЛАРЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ТУРАЛЫ.

ҒЫЛЫМИ БАЙҚАУЛАРҒА ТӨМЕНДЕГІ ЖҰМЫСТАР ҰСЫНЫЛАДЫ:

- белгілі бір ғылым саласындағы фактілерді, оқиғаларды, құбылыстарды және жеке, бұрын белгісіз аспектілерді жарықтандыру;
- практикалық мәселелерге жаңа шешімдерді енгізетін, мектеп эксперименттерін жетілдіруге және өндірістік процестерді ұтымды етуге ықпал ететін құрылғылардың, модельдердің және аспаптардың конструкцияларын білдіреді;
- әлеуметтік-экономикалық мәселелерді шешуге бағытталған экономикалық және құқықтық негіздемесі бар компьютерлік модельдер мен жобалар.

ҒЫЛЫМИ БАЙҚАУЛАР ҰШІН ЖҰМЫСҚА РҮҚСАТ БЕРМЕЙДІ :

- жануарларға қатыгездікпен қарауды көздейтін эксперименттер жүргізілетін, адам мен жануарлардың денсаулығына зиян келтіретін заттарды пайдаланатын кәмелетке толмағандардың қолы жетпейтін жабдықты пайдалану (канцерогендік және мутагендік әсері бар улы, радиоактивті, зерттелмеген биологиялық белсенді қосылыстар, адамдар мен жануарлар үшін патогенді немесе шартты патогенді заттар, микроорганизмдер, вирустар, алкоголь, темекі);
- бұрын республикалық үсінілған байқауларда

ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРУ ПӘНДЕРІ БОЙЫНША ҒЫЛЫМИ ЖОБАЛАРДЫҢ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ БАЙҚАУЛАРЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ТУРАЛЫ.

ЗЕРТТЕУ ЖҰМЫСТАРЫН ЖОБАЛАУҒА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

1. Жұмыстың мәтіні компьютерде теріліп, мазмұны болуы керек : **ТАҚЫРЫП БЕТІ, МАЗМҰНЫ, ҚАЗАҚ НЕМЕСЕ ОРЫС ТІЛІНДЕГІ РЕФЕРАТ (АННОТАЦИЯ)**(зерттеу жұмысы жазылған тілге байланысты) **ЖӘНЕ АҒЫЛШЫН ТІЛІНДЕ КІРІСПЕ, ЗЕРТТЕУ БӨЛІМІ, ҚОРЫТЫНДЫ, ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ.**
2. Титул бетінде көрсетіледі : **ҰЙЫМНЫҢ ТОЛЫҚ АТЫ**, қай жерде жұмыс жасалды, қала, мектеп; **АВТОРДЫҢ ТЕГІ, АТЫ**(бірлескен автор), сынып; жұмыс атауы; жұмыстың дайындалған бағыты, **БӨЛІМ;** **БАСШЫСЫНЫҢ АТЫ-ЖӨНІ;** **ҚАЛА** (жарыс қайда өтеді), **ЖЫЛ.**
3. **Абстракт (аннотация) (250 сөзден артық емес)** жұмыстың қысқаша мазмұнын көрсетуі керек, оның ішінде: зерттеудің **МАҚСАТЫ;** Гипотеза; КЕЗЕНДЕР, зерттеу процедуrasesы; ЭКСПЕРИМЕНТТҮҚ ТЕХНИКА; Зерттеудің **ЖАҢАЛЫҚТЫҒЫ** және дербестік дәрежесі; **ЖҰМЫС НӘТИЖЕЛЕРІ МЕН ҚОРЫТЫНДЫ;** НӘТИЖЕЛЕРДІ ПРАКТИКАЛЫҚ ПАЙДАЛАНУ АЙМАҚТАРЫ.
4. Кіріспеде (2 беттен артық емес) мыналар бар: таңдалған зерттеу тақырыбының өзектілігі, осы жұмыстың **МАҚСАТЫ** (Тапсырмасы); **МӘСЕЛЕЛЕРДІ ШЕШУДІҢ ӘДІСТЕРІ** қысқаша көрсетілген.
5. Жұмыстың зерттеу бөлімі (20 беттен аспайтын) жеке тараулардан (параграфтардан) тұруы керек және мыналарды қамтуы керек: осы жұмыстың қажеттілігін көруге және оның мақсатын (тапсырмасын) тұжырымдауға мүмкіндік беретін **ТАҢДАЛҒАН ТАҚЫРЫП БОЙЫНША БЕЛГІЛІ НӘТИЖЕЛЕРДІ АНАЛИТИКАЛЫҚ ШОЛУ;** **АЙТЫЛҒАН МӘСЕЛЕНІ ШЕШУ ӘДІСТЕРІН СИПАТТАУ;** **ЖҰМЫС НӘТИЖЕЛЕРІ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ ТАЛҚАЛАУ;** **ИЛЛЮСТРАТИВТІК МАТЕРИАЛ** (сызбалар, графиктер, фотосуреттер, суреттер).

ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРУ ПӘНДЕРІ БОЙЫНША ҒЫЛЫМИ ЖОБАЛАРДЫҢ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ БАЙҚАУЛАРЫН ҰЙЫМДАСТАҮРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ТУРАЛЫ.

ЗЕРТТЕУ ЖҰМЫСТАРЫН ЖОБАЛАУҒА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

6. Пайдаланылған әдебиеттерге **сілтемелер төртбұрышты жақшада** берілуі керек. **Нөмірлеу дәйекті** болуы керек, себебі сілтемелер мәтінде көрсетіледі.
7. **Қорытындыда (1 беттен аспайтын)** жұмыстың негізгі нәтижелері және олардың негізінде жасалған қорытындылар, жұмыс нәтижелерін ғылыми және практикалық мақсаттарда пайдалану үсіністар көрсетіледі.
8. **Пайдаланылған әдебиеттер** жұмыстың соңында жалпы тізім ретінде келесі ретпен беріледі:
 - автордың тегі мен аты-жөні;
 - мақаланың және журналдың атауы (журнал мақалалары үшін);
 - журналдың, кітаптың атауы;
 - шыққан жері мен баспасы (кітаптар үшін);
 - шыққан жылы, шығарылым нөмірі, беттер.
9. Әрбір жұмыс таңдалған тақырыптың **өзектілігін**, автордың жұмысқа қосқан **жеке үлесін**, жұмыстағы **кемшіліктерді** және нәтижелерді одан әрі пайдалану бойынша үсіністарды көрсететін **жетекшінің рецензиясымен** қоса берілуі тиіс.
- 10. ТӘРТІНШІ КЕЗЕҢ БОЙЫНША ӨЛШЕМІ 135Х125 ШАР САНТИМЕТРДЕН КӨП БОЛМАЙДЫ ТҮРФЫНДАРҒА ОРНАТУ ҮШІН ДЕМОНСТРАЛЫҚ МАТЕРИАЛДЫ (ЕСЕП ҮШІН) ДАЙЫНДАУ ҮСІНІЛДАДЫ.**

ЖАЛПЫ БІЛМ БЕРУ ПӘНДЕРІ БОЙЫНША ҒЫЛЫМИ ЖОБАЛАРДЫҢ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ БАЙҚАУЛАРЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ТУРАЛЫ.

СТЕНДТЕРДІ ЖОБАУҒА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

- СТЕНДТИҢ ЖОГАРФЫ БӨЛІГІНДЕ КӨЛДЕНЕЦІНЕН **ЖОБА ТАҚЫРЫБЫН, АНДАТПАНЫ ОРНАТУ КЕРЕК**
- СТЕНД МАТЕРИАЛДАРЫ **ЖҰМЫС МАЗМҰНЫН КӨРСЕТЕДІ, ЭСТЕТИКАЛЫҚ ЖАЗЫЛҒАН, ГРАФИКАЛАРДЫ, ФОТОЛАРДЫ, СУРЕТТЕРДІ, ДИАГРАММАЛАРДЫ, ҚОРЫТЫНДЫЛАРДЫ ҚҰРАЙДЫ**
- МАЗМҰНДЫ ДАЙЫНДАУ КЕЗІНДЕ **ЖОБА АВТОРЫ АЛҒАН НӘТИЖЕЛЕРДІ ҰСЫНУҒА НЕГІЗГІ КӨҢЛ БЕРИЛЕДІ**

!!! **ҒЫЛЫМИ ЖЕТЕКШ АЛЫНГАН НӘТИЖЕЛЕРДІң СЕНИМДІЛІГІН ЖӘНЕ ДҮРІСТІГІН, ЖҰМЫСТА ДИПЛОМ ЖҰМЫСТЫҒЫНАН, МАГИСТРАТТЫҚ ЖӘНЕ КАНДИДАТТЫҚ ДИССЕРТАЦИЯЛАРДАН, ЕСЕПТЕРДЕН КӨШІРІЛГЕН НӘТИЖЕЛЕРДІ ҚҰРМАЙДЫ.**

ОҚУШЫ ЖАҢА БІЛМДЕР ЖӘНЕ ӨЗГЕРИСІЗ ЗЕРТТЕУ ҚАБЫЛДЫЛЫҒЫН АЛЫП, МУМКІНДІГІНШЕ КӨП ЖҰМЫСТЫ АЯҚТАУЫ КЕРЕК.

ФЫЛЫМИ БАЙҚАУЛАРДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ТӘРТІБІ

ЗЕРТТЕУ ТАҚЫРЫПТАРЫН «ДАРЫН» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ФЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ АҚШ-тың ИНТЕЛСЕНГИНДЕ (INTELSE, INTELSE) ТІРКЕЛГЕН ЖОБАЛАРҒА ТІРКЕЛУ ҰШІН ТИІСТІ ЖЫЛДЫҢ 20 ҚЫРКУЙЕКТЕН КЕЙІНГІСІЗ ТІРКЕЛЕДІ.

ФЫЛЫМИ БАЙҚАУЛАР ТӨРТ КЕЗЕҢМЕН ӨТКІЗІЛЕДІ

БІРІНШІ КЕЗЕҢ(мектепшілік, аудан) – білім бөлімдері.

ЕКІНШІ КЕЗЕҢ (алдын ала іріктеу/аймақтық) – «Қызылжар дарыны» дарынды балалар мен талантты жастарды анықтау және қолдау орталығы» КММ екі турда:

- бірінші тур – жобаны қорғау;
- екінші тур – сыныбына, оқу тіліне сәйкес негізгі пәнді тереңдетіп оқыту бағдарламасы бойынша, фылыми жоба конкурстары өтетін пәндер тізімі бойынша тестілеу. Әдістемелік кеңес құрастырған тест тапсырмалары 60 сұрақты (120 балл) қамтиды, оны орындауға 2 сағат (120 минут) бөлінген.

Ушінші кезеңге тестілеудің жалпы баллының кемінде 50%-ын жинаған алдын ала іріктеу кезеңінің екінші турының қатысушылары жіберіледі. Топтық жұмыстың үшінші кезеңге отуіне мүмкіндік беру үшін оту баллы жұмыс авторларының жинаған ұпайларының орташа арифметикалық мәні болып табылады.

ҮШІНШІ КЕЗЕҢ (іріктеу) – Жаратылыстану-математика бағытындағы «Дарын» республикалық фылымни-практикалық орталығы және әлеуметтік-гуманитарлық бағыттағы облыстық білім беру үйымдары (алдын ала емтихан).

Ең көп ұпай жинаған үшінші кезең жеңімпаздары төртінші кезеңге жіберіледі.

ТӨРТІНШІ КЕЗЕҢ (республикалық) – Республикалық үйымдастыру комитеті (жобаларды қорғау).

ҒЫЛЫМИ БАЙҚАУЛАРДЫ ҮЙІМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ТӘРТІБІ

Ғылыми конкурстың **БІРІНШІ** және **ЕКІНШІ** кезеңдерін өткізу мерзімі Солтүстік Қазақстан облысының білім басқармасы басшысының бұйрығымен белгіленеді.

Ғылыми конкурстың **ҮШІНШІ** және **ТӨРТІНШІ** кезеңдері Қазақстан Республикасы Білім министрінің бұйрығымен айқындалған **мерзімдерде** өткізіледі.

БІРІНШІ КЕЗЕНДЕ 9-11 сынып оқушылары оқушылардың ғылыми қоғамдарының немесе олардың ғылыми жетекшісінің ұсынысы бойынша қатысады. Екі оқушыдан артық емес ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізеді.

ЕКІНШІ КЕЗЕҢГЕ бірінші кезеңдің жеңімпаздары қатысады, олар өз жұмыстарын ғылыми жетекшісінің шолуымен және ілеспе құжаттарымен (өтініш, мектеп есебі, ғылыми журналдар) ұсынады.

ҮШІНШІ КЕЗЕҢДІН қорытындысын шығару кезінде тестілеуге арналған ұпайлар мен жобаны қорғау кезінде алынған ұпайлар қосылады.

ТӨРТІНШІ КЕЗЕҢ – осы Ереженің талаптарына сәйкес дайындалған ғылыми-зерттеу жұмысын қорғау және постерлік материалды көрсету. Жұмысты қорғау кезінде жұмыс авторына (бірлескен авторға) баяндама жасау үшін **10-15 минут** уақыт беріледі.

ОБЛЫСТЫҚ ЖӘНЕ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ КЕЗЕҢДЕРГЕ ЖОБАНЫ ҚОРҒАУ ТУРАЛЫ ӨТКІЗУ ФОРМАТЫ

- Жобаларды қорғау «көрме-жәрмеңке» форматында өтеді.
- Әрбір оқушыға ғылыми жобаны өткізу үшін арнайы аймақ бөлінген.
- Қазылар алқасының мүшелері әр қатысушының жұмысын белгіленген критерийлер бойынша бағалайды және кері байланыс жасайды.
- Үлттық холдингтер мен компаниялардың, университеттердің, ғылыми орталықтардың, қоғамдық үйымдардың өкілдеріне оқушылардың ғылыми жобаларын қорғауға қатысуға рұқсат етіледі, сондай-ақ олардың нәтижелері бойынша оқуға жеке гранттар, сертификаттар және басқа да бағалы сыйлықтар беріледі.

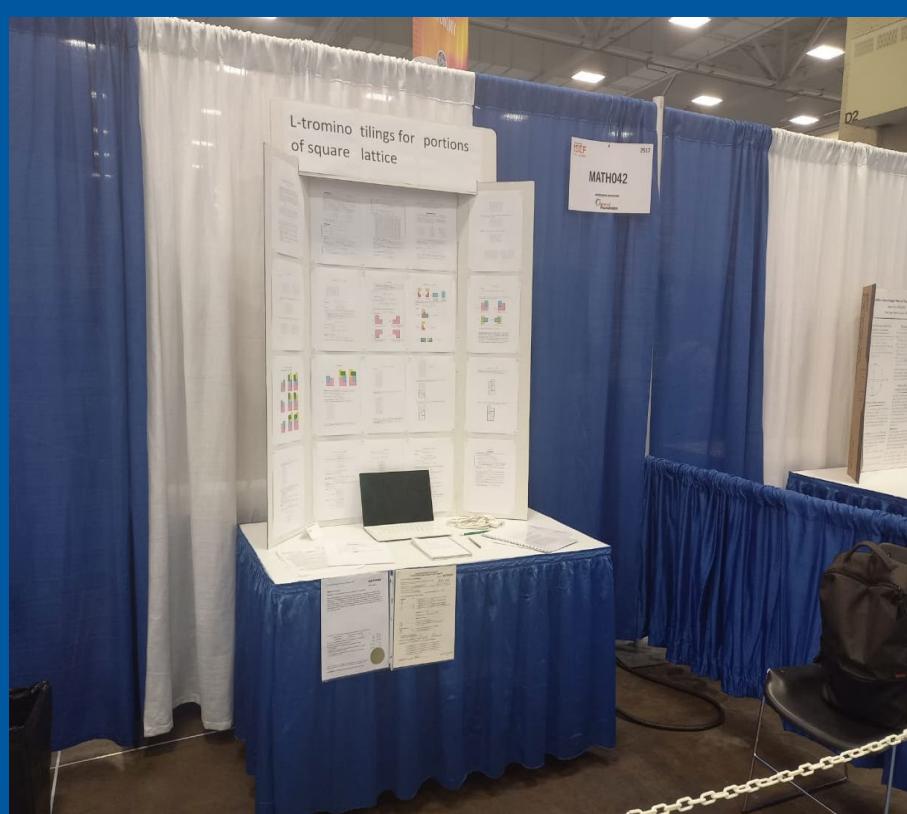

ОБЛЫСТЫҚ ЖӘНЕ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ КЕЗЕҢДЕРГЕ ЖОБАНЫ ҚОРҒАУ ТУРАЛЫ ӨТКІЗУ ФОРМАТЫ (ВИДЕОШОЛУ)

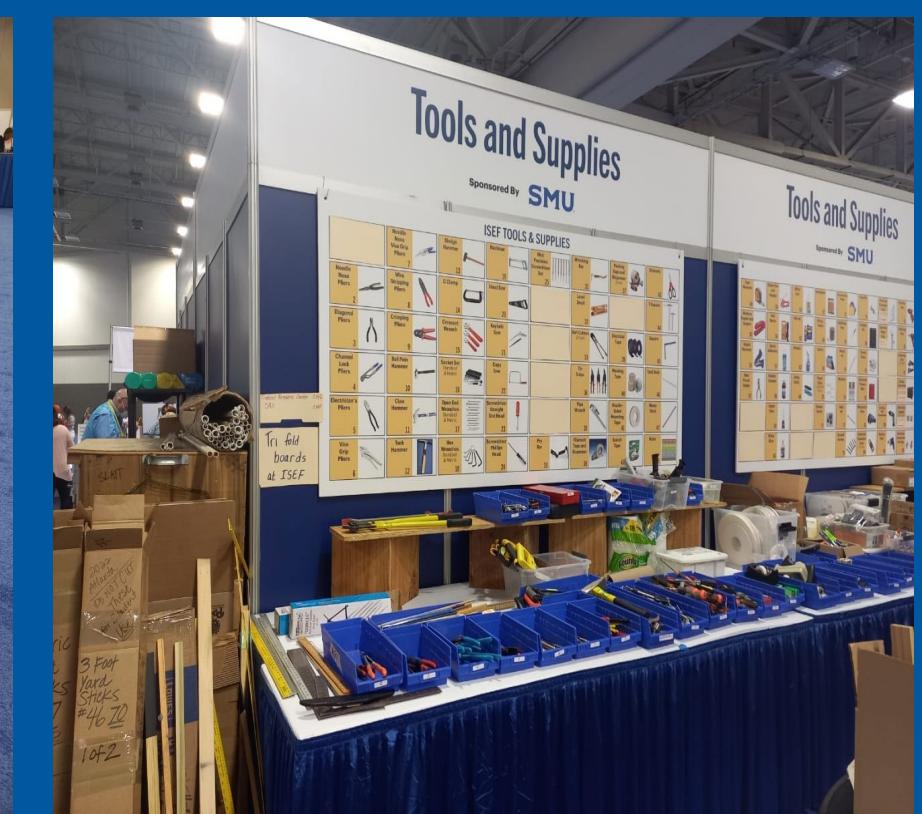

ОБЛЫСТЫҚ ЖӘНЕ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ КЕЗЕҢДЕРГЕ ЖОБАНЫ ҚОРҒАУ ТУРАЛЫ ӨТКІЗУ ФОРМАТЫ

ДИЗАЙН СИПАТТАМАСЫ

Қатар жақтаулары жобалық стендерге жолдарды қалыптастыру үшін жиналған хромдалған тұтіктерден жасалған. Бұл жақтаулар берік және оңай құрастырылады.

ЖАҚТАУ ӨЛШЕМДЕРІ

Әрбір стенд ғылыми жобаны үсіну үшін стандартты панельге сәйкес келуі керек. Панельдің өлшемі: биіктігі 120 см, ені 120 см панельдің орталық бөлігі 60 см, буйір бөліктерінің әрқайсысы 30 см. Тақырыптар үшін қосымша үстіңгі панель (мысалы, 20x90 см) қамтамасыз етілуі мүмкін.

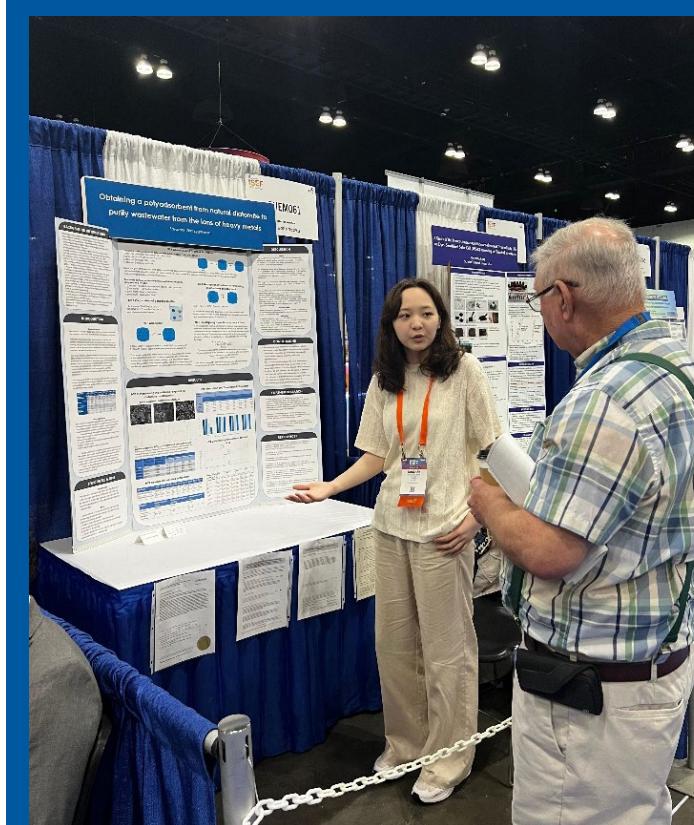

ОБЛЫСТЫҚ ЖӘНЕ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ КЕЗЕҢДЕРГЕ ЖОБАНЫ ҚОРҒАУ ТУРАЛЫ ӨТКІЗУ ФОРМАТЫ

ЖОБА ОРЫНДАРЫ

Әрбір ғылыми жәрмеңке алаңы негізгі дисплей тақтасы (стенд) орнатылатын мектеп үстелінің стандартты өлшемі болуы керек. Сонымен қатар, парталар бір матадан жасалған алжапқыштармен жабылуы керек.

ҚОРШАУ

Әрбір үстелдің екі жағында хромдалған құбырлардың бөліктері болуы керек. Бұл бөліктер үстел деңгейінен жоғары болады және матадан жасалған экран алжапқыштарымен жабылады. Қосымша элементтер: демеуші логотиптерді үстелдерді жабатын алжапқыштарға бекітуге болады.

ҒЫЛЫМИ БАЙҚАУЛАРДЫҢ ЖЕҢІМПАЗДАРЫН МАРАПАТТАУ

Ғылыми байқаулардың **облыстық кезеңінің** жеңімпаздары I, II, III дәрежелі дипломдармен марапатталады.

Респубикалық кезеңдегі жеңімпаздар саны төртінші кезеңге қатысушылардың жалпы санының **45%** құрайды. Ғылыми байқаулардың респубикалық кезеңінің жеңімпаздары I, II, III дәрежелі дипломдармен марапатталады.

I, II, III дәрежелі дипломдардың саны келесі пропорция негізінде анықталады:

Жеңімпаздардың **50%** III дәрежелі дипломдармен марапатталады

30% – II дәрежелі дипломдар

20% – I дәрежелі дипломдар

Егер бірнеше қатысушы жүлделі орындарды анықтау үшін қажетті ең төменгі деңгейге сәйкес келетін бірдей үпай санын жинаса, респубикалық кезең жеңімпаздарының саны қазылар алқасының шешімімен көбейтіледі.

КАЛПЫ БІЛМ БЕРЕТИН ПӘНДЕР БОЙЫНША РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ ЖОБАЛАР КОНКУРСТАРЫ ӨТКІЗІЛЕТИН ПӘНДЕРДІҢ ТІЗБЕСІ

№	Бағыт	Тестілеудегі пән
1	Физика	Физика
2	Техника	Физика
3	Жер және ғарыш туралы ғылымдар	Физика
4	Математика	Математика
5	Қолданбалы математика	Математика
6	Информатика	Математика, Информатика
7	Экономика	Математика, География
8	Биология	Биология
9	Химия	Химия
10	Коршаған ортаны қорғау және адам денсаулығы	Биология
11	История	Дүниежүзі тарихы, Қазақстан тарихы
12	Адам және қоғам	Дүниежүзі тарихы, Адам. Қоғам. Құқық
13	Әлкетану	География, Қазақстан тарихы
14	Әдебиет	Қазақ әдебиеті мен орыс әдебиеті
15	Этномәдениеттану	Қазақ әдебиеті мен орыс әдебиеті, Дүниежүзі тарихы, Қазақстан тарихы
16	Тіл білімі	Қазақ, орыс, ағылшын, неміс және француз тілдері